

Väljaandja:	Vabariigi Valitsus
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.09.2011
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.08.2013
Avaldamismärge:	RT I, 22.03.2011, 15

Õpetajate koolituse raamnõuded

Vastu võetud 22.11.2000 nr 381
[RT I 2000, 87, 575](#)
 jõustunud vastavalt seaduse §-le 28.

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
17.12.2002	RT I 2002, 105, 626	01.01.2003
17.12.2002	RT I 2002, 107, 640	01.01.2003
23.08.2004	RT I 2004, 63, 446	01.09.2004
25.10.2004	RT I 2004, 72, 509	29.10.2004
20.09.2007	RT I 2007, 53, 357	01.10.2007
09.09.2010	RT I 2010, 64, 475	13.09.2010
17.03.2011	RT I, 22.03.2011, 3	01.09.2011

Määrus kehtestatakse «[Eesti Vabariigi haridusseaduse](#)» § 5 lõike 2 punkti 7¹ alusel.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Määruse ülesanne ja reguleerimisala

(1) Õpetajate koolituse raamnõuded kehtestavad ühtsed nõuded õpetajate koolitamisel koolieelse lasteasutuse, lasteaed-põhikooli, põhikooli ja gümnaasiumi (sh põhikool ja gümnaasium, mis tegutsevad ühe asutusena), huvikooli, kutseõppeasutuse, rakenduskõrgkooli ning ülikooli jaoks, olenemata õppeasutuse õiguslikust seisundist.

[[RT I 2010, 64, 473](#)- jõust. 13.09.2010]

(2) Õpetajate koolituse raamnõuded reguleerivad järgmiste pedagoogide koolitust:

- 1) alushariduse pedagoog – koolieelse lasteasutuse õpetaja;
- 2) põhihariduse pedagoog – klassiõpetaja, põhikooli aineõpetaja;
- 3) üldkeskhariduse pedagoog – gümnaasiumi aineõpetaja, kutseõppeasutuse üldhariduslike õppeainete õpetaja;
- 4) kutsekeskhariduse pedagoog – kutseõpetaja;
- 5) kõrghariduse pedagoog – õppejõud;
- 6) huvihariduse pedagoog – huvijuht, huvikooli õpetaja;
- 7) eripedagoog.

[[RT I 2007, 53, 357](#)- jõust. 01.10.2007]

(3) Õpetajate koolituse raamnõuded määravad õpetajakoolitusele, nooremõpetaja kutseastale (edaspidi *kutseastata*) ja õpetaja tööalasele täienduskoolitusele esitatavad üld- ja erinõuded.

[[RT I, 22.03.2011, 3](#)- jõust. 01.09.2011]

(4) Õpetajakoolitusele kohaldatakse Vabariigi Valitsuse 18. detsembri 2008. a määruse nr 178 „Kõrgharidusstandard“ sätteid õpetajate koolituse raamnõuetest tulenevate erisustega.

[[RT I, 22.03.2011, 3](#)- jõust. 01.09.2011]

§ 2. Õpetajate koolituse eesmärk

Õpetajate koolituse eesmärk on Eesti Vabariigi kindlustamine kutse-, eri- ja ametialaselt pädevate õpetajatega, kes:

- 1) järgivad üldnimlikke eetilisi põhimõtteid ja austavad õppija inimväärikut;
- 2) orienteeruvad ühiskonna haridusvajadustes ja suudavad tegutseda muutuvus haridussituatsioonis;
- 3) arvestavad isiksuse individuaalset arengut ja kasutavad seda toetavaid õpetamismeetodeid;
- 4) suudavad ellu viia õppeasutuse arengu- ja õppekavade taotlusi;
- 5) osalevad hariduselu edendamisel nii õppeasutuses kui väljaspool õppeasutust;
- 6) täiendavad oma kutse-, eri- ja ametialast pädevust.

2. peatükk ÕPETAJAKOOLITUS

§ 3. Õpetajakoolitus

(1) Õpetajakoolitus toimub kõrghariduse tasemel.

(1¹) Klassiõpetaja õpetajakoolitus toimub bakalaureuse- ja magistriõppe integreeritud õppekavadel põhineva õppena.

(2) Õppejõu õpetajakoolitus toimub magistri- või doktoriõppes või täienduskoolitusena.
[RT I, 22.03.2011, 3- jõust. 01.09.2011]

(3) Paragrahvi 7 lõikes 3 sätestatud juhul ei pea õpetajakoolituse koostisosadeks oleval õpingud toimuma kõrghariduse tasemel.
[RT I 2004, 72, 509- jõust. 29.10.2004]

§ 4. Õpetajakoolituse alustamine

(1) Õpetajakoolituse alustamiseks kohaldatakse vastava kõrgharidusastme alustamise tingimusi, kui käesolevast määrusest ei tulene teisiti.
[RT I, 22.03.2011, 3- jõust. 01.09.2011]

(1¹) Klassiõpetaja õpetajakoolituse alustamise tingimus on keskharidus või sellele vastav välisriigi kvalifikatsioon.

(2) Täiendava õppeaine või eriala õpetamise õpetajakoolituse alustamise tingimus on õpetajakoolituse ja kasvatusteaduste õppesuunda kuuluva õppekava läbimine kõrghariduse tasemel.

(3) [Kehtetu – RT I 2002, 107, 640- jõust. 01.01.2003]

(4) Koolieelse lasteasutuse õpetaja, klassiõpetaja, põhikooli aineõpetaja, gümnaasiumi aineõpetaja, kutseõppeasutuse üldhariduslike õppeainete õpetaja, kutseõpetaja, huvijuhi, huvikooli õpetaja ja eripedagoogi õpetajakoolituse alustamise täiendav tingimus on kutsesobivuskatsete läbimine.
[RT I 2007, 53, 357- jõust. 01.10.2007]

§ 5. Õpetajakoolituse koostisosad

(1) Õpetajakoolituse õppekava koostamisel arvestatakse lisaks õpetajate koolituse raamnõuetele vastava õppeasutuse õppe- ja kasvatustegevust reguleerivaid õigusakte ja riiklikke õppekavasid.
[RT I, 22.03.2011, 3- jõust. 01.09.2011]

(2) Õpetajakoolituse koostisosad on:

1) üldhariduslikud õpingud;

2) aine- või erialased õpingud;

[RT I, 22.03.2011, 3- jõust. 01.09.2011]

3) kutseõpingud;

[RT I, 22.03.2011, 3- jõust. 01.09.2011]

4) pedagoogilist uurimuslikku tööd sisaldav vastava kõrgharidusastme lõputöö või -eksam.

[RT I, 22.03.2011, 3- jõust. 01.09.2011]

(3) [Kehtetu -RT I, 22.03.2011, 3- jõust. 01.09.2011]

(4) Täiendava õppeaine või eriala õpetamise õpetajakoolitus koosneb aine- või erialastest õpingutest ning vastavast didaktikast ja praktikast.

[RT I, 22.03.2011, 3- jõust. 01.09.2011]

(5) Õppejõu õpetajakoolituse sisu määratakse kindlaks magistri- või doktoriõppe õppekavas täiendusena varasematele õpingutele või täienduskoolituse õppekavas.

[RT I, 22.03.2011, 3- jõust. 01.09.2011]

§ 6. Üldhariduslikud õpingud

(1) Üldhariduslikud õpingud kujundavad õpetaja üldkultuurilist, kommunikatiivset ja sotsiaalset pädevust ning lähtuvad õpetaja eeldatavast kutse-, eri- ja ametialast.

(2) Üldhariduslike õpingute eesmärk on:

- 1) süvendada arusaamist inimestes, ühiskonnas ja ümbritsevas keskkonnas toimuvast;
- 2) süvendada arusaamist vaadete paljususest ning vajadusest olla tolerantne ja hoiakult demokraatlik;
- 3) arendada suhtlus- ja eneseväljendusoskust, eesti keele ja võõrkeelte oskust ning oskust kasutada info- ja kommunikatsioonitehnoloogia võimalusi.

(3) Üldhariduslikud õpingud sisalduvad kõrghariduse esimese ja teise astme õppekavas.

[RT I 2002, 107, 640- jõust. 01.01.2003]

§ 7. Aine- või erialased õpingud

[RT I, 22.03.2011, 3- jõust. 01.09.2011]

(1) Aine- või erialaste õpingute eesmärk on:

[RT I, 22.03.2011, 3- jõust. 01.09.2011]

- 1) omandada aine- või erialased teadmised ja oskused lähtuvalt kutse-, eri- ja ametiala ajakohastest nõuetest;
- 2) omandada süsteemne kujutlus inimesest, ümbritsevast keskkonnast ja ühiskonnast ning oskus neid käsitleda oma õppeaine või eriala seisukohalt.

(2) Aine- või erialased õpingud sisalduvad vastava kõrgharidusastme õppekavas.

[RT I, 22.03.2011, 3- jõust. 01.09.2011]

(3) Erialadel, kus puudub õpe kõrghariduse tasemel, sisalduvad kutseõpetaja aine- või erialased õpingud kutsekeskhariduse taseme õppekavas.

[RT I, 22.03.2011, 3- jõust. 01.09.2011]

§ 8. Kutseõpingud

(1) Kutseõpingute eesmärk on tagada kutsestandardis kirjeldatud kutsealaste teadmiste ja oskuste omandamine või kutsestandardi puudumisel õpetaja üld- ja eripädevusnõuete saavutamine.

(2) Kutseõpingud sisalduvad vastava kõrgharidusastme õppekavas. Kutseõpingute maht on vähemalt 60 Euroopa ainepunktisüsteemi ainepunkti (edaspidi *ainepunkt*) ja need sisaldavad üldkasvatusteaduslikke, psühholoogilisi, ainedidaktilisi ja pedagoogilisi uurimismeetodeid käsitlevaid õppeaineid ning vähemalt 10 õppenädalat juhendatud praktikat.

(3) Õppejõu õpetajakoolitus sisaldab vähemalt 6 ainepunkti üldkasvatusteaduslikke, psühholoogilisi ja ainedidaktilisi õppeaineid.

[RT I, 22.03.2011, 3- jõust. 01.09.2011]

§ 9. Õpetajakoolituse õppekavas määratud õpetajakoolituse maht

(1) Kutseõpetaja õpetajakoolituse õppekavas määratud õpetajakoolituse maht on 180 ainepunkti.

(2) Huvijuhi ja huvikooli õpetaja õpetajakoolituse õppekavas määratud õpetajakoolituse maht on 210–240 ainepunkti.

(3) Koolieelse lasteasutuse õpetaja õpetajakoolituse õppekavas määratud õpetajakoolituse maht on vähemalt 180 ainepunkti.

(4) Klassiõpetaja õpetajakoolituse õppekavas määratud õpetajakoolituse maht on 300 ainepunkti.

(5) Põhikooli aineõpetaja, gümnaasiumi aineõpetaja, kutseõppeasutuse üldhariduslike õppeainete õpetaja ja eripedagoogi bakalaureuse- ja magistriõppe õppekavades määratud õpetajakoolituse maht kokku on 300 ainepunkti.

(6) Täiendava õppeaine või eriala õpetamise õpetajakoolituse õpingute maht moodustab õpetajakoolituse õppekavas määratud õpetajakoolituse mahust vähemalt 20 ainepunkti ja sisaldab vähemalt 6 ainepunkti ainedidaktikat ja praktikat.

(7) Õppejõu õpetajakoolitus moodustab vähemalt 6 ainepunkti magistri- või doktoriõppe õppekavas määratud õppe mahust või toimub täienduskoolitusena vähemalt 160 tunni mahust.

[RT I, 22.03.2011, 3- jõust. 01.09.2011]

§ 10. Õpetajakoolituse õppejõududele esitatavad üldnõuded

(1) Õpetajakoolituse õppejõududele kohaldatakse vastava kõrgharidusastme õppejõududele kehtestatud nõudeid.

(1¹) [Kehtetu -RT I, 22.03.2011, 3- jõust. 01.09.2011]

(2) [Kehtetu -RT I, 22.03.2011, 3- jõust. 01.09.2011]

(3) Ainedidaktilisi õppeaineid õpetavatel õppejõududel on vähemalt kolmeaastane aine- või erialane õpetamiskogemus vastava haridusastme õppeasutuses.

(4) Õppejõud, kes viivad läbi koolieelse lasteasutuse õpetaja, klassiõpetaja, põhikooli aineõpetaja, gümnaasiumi aineõpetaja, kutseõppeasutuse üldhariduslike õppeainete õpetaja või kutseõpetaja ainedidaktilisi õpinguid, annavad iga kolme aasta jooksul vastava haridusastme õppeasutuses vähemalt 100 õpetatavale ainele või erialale vastavat tundi.

[RT I, 22.03.2011, 3- jõust. 01.09.2011]

§ 11. Õpetajakoolituse lõpetamine

(1) Kõrghariduse tasemel toimuv õpetajakoolitus lõpeb vastava kõrgharidusastme lõpetamisele kehtestatud tingimustel ja korras.

(1¹) Klassiõpetaja õpetajakoolitus lõpeb lõpueksami sooritamise või lõputöö kaitsmisega. Klassiõpetaja õpetajakoolituse lõpetanud isikule annab ülikool diplomi õppekava täitmise ja magistriskraadi andmise kohta, akadeemilise õiendi ja tasuta ingliskeelse akadeemilise õiendi (*diplomasupplement*). Klassiõpetaja õpetajakoolituse lõpetanud isikul on õigus jätkata õpinguid doktoriõppes ülikooli nõukogu kehtestatud korras.

(2) [Kehtetu -RT I, 22.03.2011, 3- jõust. 01.09.2011]

(3) Täiendava õppeaine või eriala õpetamise õpetajakoolitus lõpeb vastava õpetajakoolituse õppekava osa lõpetamisele kehtestatud tingimustel ja korras. Õpetajakoolituse lõpetanule antakse täiendava õppeaine või eriala õpetamise õpetajakoolituse läbimist tõendav tunnistus ja akadeemiline õiend või hinneteleht.

[RT I 2004, 72, 509- jõust. 29.10.2004]

3. peatükk KUTSEAASTA

§ 12. Kutseaasta eesmärk

Kutseaasta eesmärk on toetada õpetaja kohanemist ameti ja organisatsiooniga, arendada edasi õpetajakoolituse õppekavas omandatud kutseoskusi, pakkuda tuge kogemuse puudumisest tekkivate probleemide lahendamisel ning anda õpetajakoolitust läbiviivale õppeasutusele tagasisidet õpetajakoolituse kohta.

[RT I, 22.03.2011, 3- jõust. 01.09.2011]

§ 13. Kutseaasta alustamine

(1) Kutseaasta alustamise tingimus on § 1 lõike 2 punktides 1–4 ja 7 nimetatud pedagoogide õpetajakoolituse lõpetamine.

(2) [Kehtetu -RT I, 22.03.2011, 3- jõust. 01.09.2011]

§ 14. Kutseaasta läbimine

(1) Õpetajakoolitust läbiviiv õppeasutus koostab §-s 12 nimetatud eesmärgi saavutamiseks kutseaasta tugiprogrammi. Õpetaja läbib kutseaasta tugiprogrammi enda valitud õpetajakoolitust läbiviivas õppeasutuses.

(2) Õpetaja läbib kutseaasta mentori juhendamisel, töötades õppeasutuses ametikohal, mis vastab tema läbitud õpetajakoolitusele. Kutseaastat läbivale õpetajale määrab mentori selle õppeasutuse juht, kus õpetaja läbib kutseaastat.

(4) Mentoril on vähemalt kolmeaastane pedagoogilise töö kogemus ning ta on läbinud juhendamiselase koolituse. Mentor töötab kutseaastal õpetaja partnerina, juhendab ja nõustab teda ning annab talle regulaarset tagasisidet. Mentor annab õpetajakoolitust läbiviivale õppeasutusele tagasisidet õpetajakoolituse õppekava kohta.

(4) Kutseaastat läbib õpetaja koostab individuaalse arengumapi, milles kajastub tema tegevus esimesel tööaastal ja eneseanalüüs.

[RT I, 22.03.2011, 3- jõust. 01.09.2011]

§ 15. Kutseaasta lõpetamine

(1) Kutseaasta lõpus annab mentor kutseaastat läbiva õpetaja tööle tagasisidet vaadeldud tundide ja individuaalse arengumapi alusel. Mentor vormistab tagasiside kirjalikult ning esitab selle õppeasutuse juhile.

(2) Kutseaasta tugiprogrammi läbimise kohta väljastab õpetajakoolitust läbiviiv õppeasutus õpetajale tunnistuse.

[RT I, 22.03.2011, 3- jõust. 01.09.2011]

4. peatükk ÕPETAJA TÖÖALANE TÄIENDUSKOOLITUS

[RT I, 22.03.2011, 3- jõust. 01.09.2011]

§ 16. Õpetaja tööalase täienduskoolituse eesmärk

[RT I, 22.03.2011, 3- jõust. 01.09.2011]

Õpetaja tööalase täienduskoolituse eesmärk on toetada õpetaja kutse-, eri- ja ametialast arengut.

[RT I, 22.03.2011, 3- jõust. 01.09.2011]

§ 17. Õpetaja tööalane täienduskoolitus

[RT I, 22.03.2011, 3- jõust. 01.09.2011]

(1) Õpetaja tööalane täienduskoolitus toimub õpetaja iseseisva tööna ja riigi- või munitsipaalasutuses, koolitusloaga erakoolis, era- või avalik-õigusliku juriidilise isiku või füüsilisest isikust ettevõtja juures, kui selle tegevus vastab õpetaja poolt õpetatavale ainele või erialale.

[RT I, 22.03.2011, 3- jõust. 01.09.2011]

(2) Õpetaja läbib iga viie aasta jooksul tööalase täienduskoolituse vähemalt 160 tunni ulatuses. Kutseõpetaja läbib iga kolme aasta jooksul tööalase täienduskoolituse vähemalt kahe kuu ulatuses.

[RT I, 22.03.2011, 3- jõust. 01.09.2011]

(3) Tööalasele täienduskoolitusele laienevad «Täiskasvanute koolituse seaduse» tööalase koolituse kohta käivad sätted.

[RT I, 22.03.2011, 3- jõust. 01.09.2011]

5. peatükk ÕPETAJA ÜLDPÄDEVUSNÕUDED

§ 18. Õpetaja üldpädevusnõuded

Õpetaja üldpädevusnõuded on:

- 1) aine- või erialane ja didaktiline pädevus;
- 2) oskus kujundada turvalist õpikeskkonda ja arendada õppekava, aidata kaasa õppijate ning õpetajate üksteist toetavate töösuhete kujunemisele;
- 3) oskus leida õppeainetevahelisi seoseid ja realiseerida õppeainetevahelise integratsiooni võimalusi, teha koostööd teiste õpetajatega;
- 4) oskus juhtida õppe- ja kasvatustööd, sealhulgas heterogeenses rühmas, ning nõustada õppijaid ja nende lähedasi;
- 5) teadmised mitmekultuurilise õpikeskkonna probleemidest ja nende lahendamiseviisidest;
- 6) oskus kasutada erineva ettevalmistuse, taseme ja vajadustega õppijatele sobivaid õppe- ja hindamismeetodeid;
- 7) suutlikkus märgata arenguhälbeid, sotsiaalseid hälbeid ja väärkohtlemist ning neile adekvaatselt reageerida;
- 8) oskus kujundada inimvõimete ja -toimingute kohast - ergonoomilist õpikeskkonda;
- 9) suhtlus- ja eneseväljendusoskus, eesti keele ja võõrkeelte oskus ning oskus kasutada kaasaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogia võimalusi;
- 10) valmidus suunata õppijaid osalema ühisseisukohtade kujundamises ning esindama ennast, õppeasutust ja õpilaskonda;
- 11) valmidus meeskonnatöös ja edasiseks professionaalseks arenguks.

6. peatükk

ÕPETAJA ERIPÄDEVUSNÕUDED

§ 19. -§ 22.

[Kehtetu -RT I, 22.03.2011, 3- jõust. 01.09.2011]

§ 23. Õppejõud

Õppejõud on võimeline:

- 1) arendama üliõpilase õpioskusi ja väärtustama eluaegse õppe põhimõtet;
- 2) juhendama üliõpilast oma teadusvaldkonnas;
- 3) toetama teooria ja praktika vaheliste seoste loomist;
- 4) mõistma täiskasvanu arengu eripära seoses vanuse ja elukäiguga;
- 5) nõustama täiskasvanut isikliku tulemusliku haridustee ja õppimise küsimustes, arvestades eluaegse õppe põhimõttega.

§ 24. Huvijuht ja huvikooli õpetaja

[RT I 2007, 53, 357- jõust. 01.10.2007]

(1) Huvijuht ja huvikooli õpetaja on võimelised:

[RT I 2007, 53, 357- jõust. 01.10.2007]

- 1) kujundama lähtuvalt õpilaste erinevatest vanuseastmetest ja huvidest nende arenguks soodsa õppekavalise ja õppekavavälise keskkonna;
- 2) toetama õpilase osalemist erinevates noorteprojektides ja -programmides ning rahvusvahelist suhtlust;
- 3) olema õpilase ja noore usaldus- ja kontaktisikuks suhetes täiskasvanute maailmaga;
- 4) vahendama noorele vajalikku informatsiooni vabaajategevuse ja kutsesuunitluse alal;
- 5) õpetama ühte või mitut huviala ja arendama õpilase andeid;
- 6) juhendama õpilast huvialaga tegelemisel, käsiraamatute, Interneti jt allikmaterjalide kasutamisel ning iseseisval töö ja toetama eluaegse õppe põhimõtte väärtustamist.

(2) Huvijuht on lisaks lõikes 1 sätestatud eripädevusnõuetele võimeline kavandama, suunama ja juhendama õpilase õppekavavälisest tegevust koolis ja väljaspool kooli ning juhendama õpilasesinduse tegevust.

[RT I 2007, 53, 357- jõust. 01.10.2007]

§ 25. Eripedagoog

[Kehtetu -RT I, 22.03.2011, 3- jõust. 01.09.2011]

7. peatükk RAKENDUSSÄTTED

§ 26. Üleminek

(1) Riiklikku registrisse «Eesti Hariduse Infosüsteem» kantud õpetajakoolituse õppekavad viiakse määrusega vastavusse 1. septembriks 2001. a. Õpetajakoolituse õppekavad, mille suhtes on vastu võetud positiivne akrediteerimisotsus, viiakse määrusega vastavusse hiljemalt kolme kuu jooksul selle otsuse kehtivusaja lõppemisest.

(2) Määruse jõustumisel kohaldatakse õpetajakoolituse õppekava akrediteerimisel määruse sätteid nende akrediteerimistoimingute suhtes, mida sooritatakse pärast määruse jõustumist.

(3) Käesolevale määrusele vastavaid õppekavu, mis on kantud riiklikku registrisse «Eesti Hariduse Infosüsteem» pärast 1. juunit 2002. a, kohaldatakse alates 2002. aastast vastuvõetud üliõpilastele.

(4) Lõikes 3 nimetatud õppekavad viiakse määrusega vastavusse 15. veebruariks 2003. a.

(5) [Kehtetu -RT I, 22.03.2011, 3- jõust. 01.09.2011]

(6) Rakenduskõrgkoolid ja ülikoolid viivad oma õppekavad § 5 lõike 2 punktis 4, § 5 lõikes 4 ning § 9 lõikes 6 sätestatuga kooskõlla hiljemalt 1. septembriks 2012. a.

[RT I, 22.03.2011, 3- jõust. 01.09.2011]

§ 27. [Käesolevast tekstist välja jäetud]

§ 28. Määruse jõustumine

(1) Paragrahvi 3 lõikes 2 sätestatud kohaldatakse 2001/2002. õppeaastaks vastuvõetavatele üliõpilastele. Üliõpilased, kes asuvad 2001/2002. õppeaastast õppima doktoriõppesse ega ole magistriõppes läbinud õpetajakoolitust, läbivad § 3 lõikes 2 nimetatud õpetajakoolituse doktoriõppes.

(2) [Kehtetu – RT I 2002, 107, 640- jõust. 01.01.2003]

- (3) Paragrahvi 10 lõige 3 jõustub 1. septembril 2004. a.
- (4) Paragrahvi 10 lõige 4 jõustub 1. septembril 2001. a.
- (5) 3. peatükis sätestatud kohaldatakse 2003/2004. õppeaastast lõpetavatele üliõpilastele.